

άτακτος, άτακτη, άτακτο επίθετο

(άτακτοι, άτακτες, άτακτα)

☑ Όταν ένα παιδί είναι **άτακτο**, ενοχλεί τους άλλους με τη φασαρία του ή με άλλα πράγματα που δε θα έπρεπε να κάνει. ○ ανυπάκουος ● φρόνιμος, ήσυχος, υπάκουος
◇ Όταν ένα παιδί είναι άτακτο, κάνει **αταξίες**. ♪ ά-τα-κτος

ατέλειωτος, ατέλειωτη, ατέλειωτο

επίθετο (ατέλειωτοι, ατέλειωτες, ατέλειωτα)

☑ Κάτι που είναι **ατέλειωτο**, κρατάει πολλή ώρα, κι έτσι είναι σαν να μην τελειώνει ποτέ. ✍ *Η Αλίκη ήταν τόσο κουρασμένη, που ο δρόμος για το σπίτι της φάνηκε ατέλειωτος.*
○ μακρύς, μεγάλος ● σύντομος, μικρός ◇ **τελειώνω** ♪ α-τέ-λειω-τος
-Λέμε και ατελειώτος.

ατελιέ [το] ουσιαστικό

☑ Το **ατελιέ** είναι ο χώρος που δουλεύει ένας ζωγράφος ή ένας γλύπτης. ○ εργαστήριο ♪ α-τε-λιέ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ατμός [ο] ουσιαστικό (ατμοί)

☑ Όταν βράζει το νερό, λιγοστεύει σιγά σιγά, γίνεται **ατμός** και φεύγει πάνω από την κατσαρόλα. Ο **ατμός** είναι ζεστός και μοιάζει με σύννεφο. Αν προσπαθήσουμε να τον πιάσουμε, αφήνει στο χέρι μας νερό.
○ αχνός ♪ α-τμός

ατμόσφαιρα [η] ουσιαστικό

☑ Η **ατμόσφαιρα** είναι το στρώμα αέρα που υπάρχει γύρω από τη γη και άλλους πλανήτες.
♪ α-τμό-σφαι-ρα

άτομο [το] ουσιαστικό (άτομα)

☑ Έξω από το σινεμά υπήρχαν πολλά **άτομα** που περίμεναν να πάρουν το εισιτήριό τους. Ήταν μαζεμένοι πολλοί άνθρωποι.
♪ ά-το-μο

ατύχημα [το] ουσιαστικό (ατυχήματα)

☑ Όταν μας συμβαίνει ένα **ατύχημα**, γίνεται κάτι πολύ άσχημο χωρίς να το περιμένουμε. ◇ **τύχη, τυχερός, άτυχος**
♪ α-τύ-χη-μα

Ο κύριος Γιάννης έπαθε ένα μικρό **ατύχημα**: μία γλάστρα έπεσε στο κεφάλι του.

άτυχος, άτυχη, άτυχο επίθετο (άτυχοι, άτυχες, άτυχα)

☑ Όταν κάποιος είναι **άτυχος**, δεν έχει τύχη, δεν έρχονται τα πράγματα όπως τα θέλει. Αν είναι πολύ **άτυχος**, τίποτα δεν του πάει καλά.
✍ *Ο Κώστας ήταν πολύ άτυχος χθες. Έπεσε και χτύπησε το πόδι του στο ποδόσφαιρο.*
● τυχερός ◇ **Η ατυχία του Κώστα δεν περιγράφεται.** ♪ ά-τυ-χος

αυγή [η] ουσιαστικό

☑ Το καλοκαίρι ο θεός Αλέκος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σηκώνεται την **αυγή** για να κάνει τις πρώτες του δουλειές πριν πιάσει ζέστη. Σηκώνεται πολύ νωρίς το πρωί.
 🎵 αυ-γή

αυγό [το] ουσιαστικό (αυγά)
 ✔️ **Αυγό** γεννάει η κότα. Το τρώμε βραστό, τηγανητό ή ομελέτα. **Αυγά** γεννούν και όλα τα πουλιά, τα ερπετά, τα ψάρια και τα έντομα. Μέσα στο **αυγό** μεγαλώνει το μικρό τους, μέχρι να το σπάσει και να βγει.
 ✨ **Στις σούπες και τα ντολμαδάκια βάζουμε αυγολέμονο για να νοστιμέψουν.**
 🎵 αυ-γό
 -Γράφουμε και αβγό.

λουλούδια και δέντρα. ✨ **προαύλιο**
 🎵 αυ-λή

Η αυλή του κυρίου Μιχάλη.

αυξάνω, **αυξάνομαι** ρήμα (αύξησα, θα αυξήσω)
 ✔️ Όταν **αυξάνεις** κάτι, το κάνεις πιο μεγάλο. ✨ **Με την καινούρια χρονιά οι γονείς του Κώστα αύξησαν το χαρτζιλίκι του κατά 50 λεπτά.**
 ○ μεγαλώνω ● ελαττώνω
 ✨ **Ο Κώστας είπε ότι η αύξηση ήταν μικρή.** 🎵 αυ-ξά-νω

αυθόρμητος, **αυθόρμητη**, **αυθόρμητο** επίθετο (αυθόρμητοι, αυθόρμητες, αυθόρμητα)
 ✔️ Όταν είσαι **αυθόρμητος**, κάνεις κάτι με προθυμία χωρίς πολλή σκέψη, γιατί έτσι το αισθάνεσαι. Αυτό που κάνεις, γίνεται **αυθόρμητα**.
 ✨ «Ποιο παιδάκι θα μου δώσει ένα γλυκό φιλάκι;» ρώτησε ο κύριος Γιάννης μπαίνοντας στο σπίτι. «Εγώ, εγώ, εγώ!» φώναξε **αυθόρμητα** η Αθηνά.
 🎵 αυ-θόρ-μη-τος

αυστηρός, **αυστηρή**, **αυστηρό** επίθετο (αυστηροί, αυστηρές, αυστηρά)
 ✔️ Όταν κάποιος είναι **αυστηρός**, είναι πολύ σκληρός με τους άλλους και δε συγχωρεί τα λάθη.
 ✨ **Ο κύριος Μιχάλης είναι αυστηρός με τα παιδιά και τους βάζει συνέχεια τις φωνές.** ✨ **αυστηρά** 🎵 αυ-στη-ρός

αυλάκι [το] ουσιαστικό (αυλάκια)
 ✔️ Το **αυλάκι** είναι ένα στενό, ρηχό και μακρύ άνοιγμα στην επιφάνεια της γης. ✨ **Ο Κώστας και η Αθηνά έκαναν ένα αυλάκι γύρω από το κάστρο που έφτιαξαν στην άμμο.** 🎵 αυ-λά-κι

αυτί [το] ουσιαστικό (αυτιά)
 ✔️ Τα **αυτιά** μας είναι δύο, ένα από κάθε μεριά του κεφαλιού μας και μας χρησιμεύουν για ν' ακούμε.
 ✓ **Ο Κώστας δεν πιστεύει στ' αυτιά του**, δηλαδή αυτό που ακούει του φαίνεται απίστευτο. 🎵 αυ-τί
 ✨ 'το σώμα μας'

αυλή [η] ουσιαστικό (αυλές)
 ✔️ Η **αυλή** είναι ο ανοιχτός χώρος έξω από ένα σπίτι ή άλλο κτίριο. Ο χώρος αυτός έχει συνήθως φράχτη γύρω γύρω κι είναι στολισμένος με

αυτόγραφο [το] ουσιαστικό (αυτόγραφα)
 ✔️ Το **αυτόγραφο** είναι η υπογραφή ή τα λόγια που γράφει με το ίδιο του το χέρι ένας διάσημος άνθρωπος, όταν κάποιος που τον θαυμάζει του ζητάει μία αφιέρωση. ✨ **Μετά τη συναυλία,**

η Αλίκη έδειχνε σε όλους το **αυτόγραφο** του αγαπημένου της τραγουδιστή. 🎵 αυ-τό-γρα-φο

αυτοκίνητο [το] ουσιαστικό
(αυτοκίνητα)

☑ Το **αυτοκίνητο** έχει τέσσερις ρόδες, πόρτες για να μπαίνουμε μέσα, χώρο για τα πράγματά μας στο πίσω μέρος κι ένα τιμόνι για να το οδηγούμε. Με το **αυτοκίνητο** πάμε όπου θέλουμε. Για να προχωρήσει το αυτοκίνητο, καίει **βενζίνη**. ○ αμάξι

◇ **αυτοκινητάκι**

🎵 αυ-το-κί-νη-το

αυτοκινητόδρομος [ο] ουσιαστικό
(αυτοκινητόδρομοι)

☑ Ο **αυτοκινητόδρομος** είναι ένας μεγάλος δρόμος με πολλές λωρίδες για να πηγαίνουν πολλά αυτοκίνητα γρήγορα από τη μία πόλη στην άλλη.

◇ **αυτοκίνητο, δρόμος**

🎵 αυ-το-κι-νη-τό-δρο-μος

αυτοκόλλητο [το] ουσιαστικό
(αυτοκόλλητα)

☑ Το **αυτοκόλλητο** είναι μία εικόνα που κολλάει από μόνη της, γιατί έχει κόλλα από τη μία της πλευρά. ◇ **κολλάω, κόλλα**

🎵 αυ-το-κόλ-λη-το

αυτοκράτορας [ο], αυτοκρατορίσσα

[η] ουσιαστικό (αυτοκράτορες, αυτοκρατορίσες)

☑ **Αυτοκράτορας** είναι ο βασιλιάς που εξουσιάζει πολλές χώρες.

🎵 αυ-το-κρά-το-ρας

αυτόματος, αυτόματη, αυτόματο

επίθετο (αυτόματοι, αυτόματες, αυτόματα)

☑ Όταν κάτι είναι **αυτόματο**, λειτουργεί από μόνο του χωρίς να κάνουμε κάτι εμείς γι' αυτό. Λειτουργεί **αυτόματα**.

✍ Όταν ο κύριος Δημήτρης λείπει από το μαγαζί του, έχει **αυτόματο** τηλεφωνητή για ν' απαντάει στα τηλεφωνήματα. ◇ **αυτόματα**

🎵 αυ-τό-μα-τος

αφαίρεση [η] ουσιαστικό (αφαιρέσεις)

→ αφαιρώ

αφαιρώ, αφαιρούμαι ρήμα (αφαίρεσα, θα αφαιρέσω)

☑ Όταν **αφαιρείς** έναν αριθμό από έναν άλλο, αυτό που μένει είναι ένας μικρότερος αριθμός. Κάνεις **αφαίρεση**. ✍ Η Αθηνά **αφαίρεσε** τα δύο από τα πέντε αυτοκόλλητα που είχε και τα έδωσε στην Ελένη. Έτσι της έμειναν τρία.

✓ Όταν **αφαιρείσαι**, το μυαλό σου ταξιδεύει μακριά και δεν προσέχεις τι γίνεται γύρω σου. ◇ **αφαίρεση**

🎵 α-φαι-ρώ

αφέντης [ο], αφέντρα [η] ουσιαστικό

(αφέντες)

☑ **Αφέντης** είναι αυτός που δίνει διαταγές και αποφασίζει για όλους τους άλλους. ○ άρχοντας

● σκλάβος, υπηρέτης

🎵 α-φέ-ντης

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

αφετηρία [η] ουσιαστικό (αφετηρίες)

☑ Η **αφετηρία** ενός λεωφορείου είναι εκεί απ' όπου ξεκινάει το λεωφορείο πριν κάνει την πρώτη στάση.

✓ Οι αθλητές ενός αγώνα δρόμου τρέχουν από την **αφετηρία** μέχρι το τέρμα.

● τέρμα 🎵 α-φε-τη-ρί-α

αφήνω ρήμα (άφησα, θα αφήσω)

☑ Όταν **αφήνεις** κάτι, δεν το κρατάς πια, δεν το παίρνεις μαζί σου. 🖋️ *Ο Κώστας **άφησε** την τσάντα του στο δωμάτιό του και πήγε στην κουζίνα να φάει.* ○ παρατώ

● κρατώ, παίρνω

✓ Όταν **αφήνεις** κάποιον να κάνει κάτι, δεν τον εμποδίζεις, του το επιτρέπεις. 🖋️ *Ο κύριος Γιάννης **άφησε** τον Κώστα να πάει εκδρομή με τους φίλους του.* ○ επιτρέπω

● εμποδίζω, απαγορεύω

🎵 α-φή-νω

αφηρημένος, αφηρημένη,

αφηρημένο επίθετο (αφηρημένοι, αφηρημένες, αφηρημένα)

☑ Όταν κάποιος είναι **αφηρημένος**, δεν προσέχει, το μυαλό του είναι αλλού και όχι σ' αυτό που κάνει.

🖋️ *Η Αθηνά περπατούσε **αφηρημένη** και δεν είδε την μπάλα που ερχόταν προς το μέρος της.*

○ απρόσεκτος ● συγκεντρωμένος, προσεκτικός

🎵 αφ-η-ρη-μέ-νος

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις *απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι*

άφιξη [η] ουσιαστικό (αφίξεις)

☑ Η ξαφνική **άφιξη** του θείου Τάκη από την Κρήτη ήταν μία ευχάριστη έκπληξη για τον Κώστα. Το ότι ήρθε ξαφνικά ήταν μία ευχάριστη έκπληξη για τον Κώστα. ○ ερχομός

● αναχώρηση 🎵 ά-φι-ξη

αφίσα [η] ουσιαστικό (αφίσες)

☑ Η **αφίσα** είναι ένα μεγάλο χαρτί κολλημένο στον τοίχο που δείχνει, ανακοινώνει ή διαφημίζει κάτι.

✓ Βάζουμε **αφίσες** στο δωμάτιό μας για να το ομορφύνουμε.

🖋️ *Ο Κώστας έχει βάλει μία **αφίσα** στον τοίχο με τον αγαπημένο του ποδοσφαιριστή.* 🎵 α-φί-σα **Δες κολλάω**

αφρίζω ρήμα (άφρισα, θα αφρίσω)

☑ Όταν κάτι **αφρίζει**, κάνει αφρούς, δηλαδή πολλές φουσκάλες μαζεμένες.

🖋️ *Η Αθηνά **τρελαίνεται** να **πλένεται** με σαπούνια που **αφρίζουν** πολύ.*

✓ Ο κύριος Μιχάλης **άφρισε** από το κακό του, όταν βρήκε σκουπίδια μπροστά στο σπίτι του. Θύμωσε πολύ.

🎵 **αφρός, αφρόλουτρο** 🎵 α-φρί-ζω

αφρόλουτρο [το] ουσιαστικό

(αφρόλουτρα)

☑ Όταν κάνεις **αφρόλουτρο**, περνάς αρκετή ώρα στη μπανιέρα μέσα στο ζεστό νερό και τους αφρούς από το σαπούνι.

✓ Το **αφρόλουτρο** είναι το υγρό σαπούνι που βάζεις στο νερό της μπανιέρας. Μυρίζει ωραία και κάνει πλούσιο αφρό. 🎵 **αφρός, αφρίζω**

🎵 α-φρό-λου-τρο

αφρός [ο] ουσιαστικό (αφροί)

☑ Όταν πλένεσαι με σαπούνι και νερό, το σαπούνι κάνει **αφρό**, πολλές

μικρές άσπρες φουσκάλες που μένουν στην επιφάνεια του νερού.

Αφρό κάνουν η θάλασσα και η μπίρα.

♦ αφρίζω, αφρόλουτρο

♫ α-φρός

αχ επιφώνημα

☑ Λέμε **αχ**, όταν αισθανόμαστε πόνο, χαρά, λύπη ή επιθυμία.

✍ «**Αχ**, τα καημένα τα σκυλάκια, πεινάνε!» σκέφτηκε η θεία του κυρίου Μιχάλη. ♫ αχ

αχάριστος, αχάριστη, αχάριστο επίθετο (αχάριστοι, αχάριστες, αχάριστα)

☑ Όταν κάποιος είναι **αχάριστος**, ξεχνάει το καλό που του έκαναν.

♫ α-χά-ρι-στος

αχλάδι [το] ουσιαστικό (αχλάδια)

☑ Το **αχλάδι** είναι ένα πράσινο φθινοπωρινό φρούτο. Είναι στρογγυλό στο κάτω μέρος και γίνεται πιο μακρύ και πιο στενό προς το κοτσάνι. ♦ Το δέντρο που κάνει τ' αχλάδια, είναι η **αχλαδιά**.

♫ α-χλά-δι

άχνα [η] ουσιαστικό

☑ Η **άχνα** είναι ο πολύ μικρός θόρυβος που κάνει κανείς, όταν αναπνέει. Τη λέξη **άχνα** τη χρησιμοποιούμε, όταν θέλουμε να δείξουμε πως κάποιος κάνει πολλή ησυχία ή δε λέει απολύτως τίποτα.

✍ Ο Πιτσικόκος είδε τη Ροζαλία να πλησιάζει και από το φόβο του δεν έβγαλε **άχνα** όλη την ημέρα.

♦ αχνός ♫ ά-χνα

αχνός [ο] ουσιαστικό (αχνοί)

☑ Ο **αχνός** είναι ο ατμός που σχηματίζεται, όταν κάτι είναι πολύ ζεστό. ✍ Ο Νίκος άνοιξε το φούρνο της κυρίας Μαργαρίτας και τα γυαλιά του γέμισαν **αχνούς**.

○ ατμός ♦ άχνα ♫ α-χνός

άχρηστος, άχρηστη, άχρηστο επίθετο (άχρηστοι, άχρηστες, άχρηστα)

☑ Όταν κάτι είναι **άχρηστο**, το πετάμε ή το δίνουμε σε κάποιον άλλον, γιατί δεν το χρησιμοποιούμε πια ή γιατί δε χρησιμεύει σε τίποτα.

● χρήσιμος ♦ χρησιμοποιάω, χρησιμεύω ♫ ά-χρη-στος

άχρωμος, άχρωμη, άχρωμο επίθετο (άχρωμοι, άχρωμες, άχρωμα)

☑ Όταν κάτι δεν έχει χρώμα ή μοιάζει σαν να μην έχει χρώμα, λέμε πως είναι **άχρωμο**. Τα τζάμια, το νερό, οι ατμοί είναι **άχρωμα**.

✓ Όταν κάποιος είναι **άχρωμος**, έχει χλωμιάσει. ○ χλωμός

♦ χρώμα, χρωματιστός, χρωματίζω ♫ ά-χρω-μος

άχυρο [το] ουσιαστικό (άχυρα)

☑ Τα **άχυρα** είναι τα ξερά κοτσάνια δημητριακών, όπως του σιταριού και του κριθαριού. Είναι ξερά χόρτα που καίγονται πολύ εύκολα. Τα τρώνε κάποια ζώα όπως η αγελάδα και το άλογο.

♫ ά-χυ-ρο

- Μέσα στο όνομά μου μπορείς να βρεις τη λέξη λάδι. Τι είμαι;

.....

Β β

βαγόني [το] ουσιαστικό (βαγόνια)

☑ Το **βαγόني** ενός τρένου είναι το μέρος όπου κάθονται και μεταφέρονται οι επιβάτες. Ένα τρένο έχει δύο, ή περισσότερα **βαγόνια** και μία μηχανή που τα σέρνει. 🎵 βα-γό-νι

βαδίζω ρήμα (βάδισα, θα βαδίσω)

☑ Όταν **βαδίζεις**, περπατάς, δηλαδή προχωράς βάζοντας το ένα πόδι μπροστά από το άλλο. ✍ *Η θεία του κυρίου Μιχάλη δεν μπορεί να βαδίσει χωρίς μπαστούνι.* 🎵 βα-δί-ζω

βάζο [το] ουσιαστικό (βάζα)

☑ Το **βάζο** είναι ένα δοχείο που το γεμίζουμε με νερό για να βάλουμε μέσα λουλούδια. ○ ανθοδοχείο
✓ Το **βάζο** είναι κι ένα γυάλινο δοχείο που μέσα του βάζουμε τρόφιμα. ✍ *Η Αθηνά άνοιξε το βάζο με το γλυκό κι άρχισε να τρώει.* 🎵 βά-ζο

βάζω ρήμα (έβαλα, θα βάλω)

☑ Όταν **βάζεις** κάτι κάπου, του αλλάζεις θέση. ✍ *Πριν πάει για ύπνο, η Αθηνά παίρνει όλα της τα παιχνίδια από το σαλόνι και τα βάζει στο δωμάτιό της.* ○ τοποθετώ
✓ Όταν **βάζεις** τα ρούχα σου, τα φοράς.
✓ Όταν η ομάδα σου **βάζει** τα περισσότερα γκολ στο ποδόσφαιρο, κερδίζει.

✓ Λέμε ότι το **βάζεις** στα πόδια, όταν τρέχεις μακριά από κάτι που σε φοβίζει.

✓ Ο Κώστας γκρίνιαξε, γιατί η κυρία Μαργαρίτα τον **έβαλε** να διαβάσει όλα τα μαθήματά του προτού πάει να παίξει ποδόσφαιρο. Τον υποχρέωσε να διαβάσει, ενώ ο Κώστας δεν ήθελε. 🎵 βά-ζω

βαθμός [ο] ουσιαστικό (βαθμοί)

☑ Οι **βαθμοί** του θερμομέτρου δείχνουν αν έχουμε πυρετό ή όχι ή αν κάνει ζέστη ή όχι. ✍ *«Το θερμοόμετρο θα φτάσει τους 35 βαθμούς» είπε ο κύριος Δημήτρης. Θα έχει ζέστη.*
✓ Οι **βαθμοί** στο σχολείο είναι αριθμοί που δείχνουν πόσο καλά ξέρουμε τα μαθήματά μας.
✍ *Ο Κώστας παίρνει πάντα πολύ καλούς βαθμούς στην ορθογραφία.*
🎵 βαθ-μός

βάθος [το] ουσιαστικό (βάθη) → βαθύς

βαθύς, βαθιά, βαθύ επίθετο (βαθιοί, βαθιές, βαθιά)

☑ Όταν το νερό είναι **βαθύ**, η απόσταση από την επιφάνεια μέχρι το βυθό είναι μεγάλη. ● ρηχός
✓ Τρώμε τη σούπα σε **βαθύ** πιάτο.
● ρηχός
✓ Όταν ένα χρώμα είναι **βαθύ**, είναι πολύ σκούρο. ✍ *Τα κυπαρίσσια έχουν βαθύ πράσινο χρώμα.*
○ σκούρο ● ανοιχτό, φωτεινό
✓ Η Σταχτοπούτα και ο πρίγκιπας

έζησαν ευτυχισμένοι μέχρι τα **βαθιά** τους γεράματα. *♦ Η Αθηνά δεν ξέρει να κολυμπάει ακόμα καλά. Όταν το βάθος της θάλασσας είναι μεγάλο, φοβάται, γιατί δεν πατάει.* ♪ βα-θύς
✍ 'αντίθετα'

βαλίτσα [η] ουσιαστικό (βαλίτσες)
✔ Όταν θέλουμε να ταξιδέψουμε, παίρνουμε μαζί μας μία **βαλίτσα** με ρούχα. Οι **βαλίτσες** έχουν χερούλι για να τις κρατάμε στο χέρι και καμιά φορά ρόδες για να τις σέρνουμε όταν είναι βαριές.
♪ βα-λί-τσα

βάλτος [ο] ουσιαστικό (βάλτοι)
✔ Ο **βάλτος** είναι ένα μέρος με ακίνητα νερά και πολλή λάσπη. Μέσα στη λάσπη φυτρώνουν καλαμιές και ζουν βατράχια και πολλά κουνούπια.
♪ βάλ-τος

βαμβάκι [το] ουσιαστικό (βαμβάκια)
✔ Το **βαμβάκι** είναι φυτό που φυτρώνει σε ζεστές χώρες όπως η Ελλάδα. Ο καρπός του είναι φουντωτός, άσπρος, απαλός και πολύ ελαφρύς. Με το **βαμβάκι** φτιάχνουμε **βαμβακερά** υφάσματα αλλά το χρησιμοποιούμε και για να καθαρίσουμε πληγές. ♪ βαμ-βά-κι

βανίλια [η] ουσιαστικό (βανίλιες)
✔ Η **βανίλια** είναι ο καρπός ενός φυτού που φυτρώνει σ' εξωτικές χώρες. Με τη σκόνη που παίρνουμε απ' αυτό το φυτό δίνουμε άρωμα **βανίλια** στα παγωτά και τα γλυκά.
♪ βα-νί-λια

βαπόρι [το] ουσιαστικό (βαπόρια)
✔ Με τα **βαπόρια** ταξιδεύουμε στη θάλασσα. ○ πλοίο, καράβι
♪ βα-πό-ρι

βάρβαρος, βάρβαρη, βάρβαρο επίθετο (βάρβαροι, βάρβαρες, βάρβαρα)
✔ Όταν κάποιος είναι πολύ σκληρός και κάνει κακό με άγριο τρόπο, είναι **βάρβαρος**. ✍ «Ο κύριος Μιχάλης θα είναι πολύ **βάρβαρος**, αν αφήσει τα κουταβάκια να πεθάνουν από την πείνα» σκέφτηκε η θεία του.
○ κακός, άκαρδος ● καλός, ευγενικός ♪ βάρ-βα-ρος

βαρέλι [το] ουσιαστικό (βαρέλια)
✔ Το **βαρέλι** είναι ένα πολύ μεγάλο στρογγυλό δοχείο, φτιαγμένο από λωρίδες ξύλου. Είναι πλατύ στη μέση και στενεύει στις δύο άκρες. Σε **βαρέλια** βάζουμε συνήθως κρασί ή άλλα ποτά.
✓ **Βαρέλι** είναι και το περιεχόμενο ενός βαρελιού. ✍ «Φέτος φτιάξαμε πολλά **βαρέλια** κρασί» είπε ο θείος Αλέκος.
✓ Λέμε ότι κάποιος είναι σαν **βαρέλι**, όταν είναι πολύ χοντρός.
♪ βα-ρέ-λι

βαρετός, βαρετή, βαρετό επίθετο (βαρετοί, βαρετές, βαρετά) → βαριέμαι

βαριέμαι ρήμα (βαρέθηκα, θα βαρεθώ)
✔ Όταν αυτό που κάνεις δεν είναι διασκεδαστικό, το **βαριέσαι**. Όταν δε βρίσκεις τι να κάνεις ή δεν έχεις όρεξη να κάνεις κάτι, **βαριέσαι**.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✍ Ο θεός Τάκης **βαρέθηκε** το βιβλίο που διάβαζε κι άνοιξε την τηλεόραση.
 ◆ «Πρέπει να είναι πολύ **βαρετό** το βιβλίο που διαβάζει ο Τάκης, όλο χασμουριέται» σκέφτηκε η γυναίκα του. ○ αδιάφορος
 ● ενδιαφέρων *🎵* βα-ριέ-μαι

βάρκα [η] ουσιαστικό (βάρκες)
 ☑ Η **βάρκα** είναι ένα μικρό καράβι που κινείται με κουπιά ή με μηχανή. Με τη **βάρκα** πάμε για ψάρεμα ή για βόλτα στη θάλασσα. *🎵* βάρ-κα

βάρος [το] ουσιαστικό (βάρη)
 → βαρύς

βαρύς, βαριά, βαρύ επίθετο (βαριοί, βαριές, βαριά)
 ☑ Όταν κάτι είναι **βαρύ**, μας είναι δύσκολο να το σηκώσουμε.
✍ Ο Κώστας προσπάθησε να σηκώσει την Αθηνά αλλά είναι πολύ **βαριά** γι' αυτόν. ● ελαφρύς
 ✓ Όταν ένα ρούχο είναι **βαρύ**, είναι πολύ ζεστό. *✍* Η Αθηνά βγήκε έξω μ' ένα πολύ **βαρύ** παλτό. ○ ζεστός
 ● ελαφρύς
 ✓ Όταν μία δουλειά είναι **βαριά**, είναι δύσκολη και κουραστική.
 ○ δύσκολος ● εύκολος

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

✓ Όταν κάποιος περνάει μία **βαριά** αρρώστια, κάνει πολύ καιρό να γίνει καλά. ○ σοβαρός ● ελαφρύς
 ◆ «Τι **βάρος** έχεις Αθηνά;» ρώτησε ο Κώστας. Πόσα κιλά είσαι;
🎵 βα-ρύς

βασανίζω, βασανίζομαι ρήμα (βασάνισα, θα βασανίσω)
 ☑ Όταν κάποιος ή κάτι σε **βασανίζει**, σε ταλαιπωρεί, σε στεναχωρεί ή σε πονάει.
✍ Την Αθηνά τη **βασανίζει** η σκέψη πως η Ροζαλία μπορεί να έπαθε κάποιο κακό. ◆ Όταν **βασανίζεις** κάποιον, του **κάνεις βασανιστήρια**.
🎵 βα-σα-νί-ζω

βασανιστήριο [το] ουσιαστικό (βασανιστήρια) → βασανίζω

βάση [η] ουσιαστικό (βάσεις)
 ☑ Η Ροζαλία τρώει το φαγητό της από ένα πλαστικό δοχείο που στη **βάση** του γράφει τ' όνομά της. Εκεί όπου στηρίζεται το δοχείο. *🎵* βά-ση

βασιλιάς [ο], **βασιλίσσα** [η] ουσιαστικό (βασιλιάδες, βασιλίτσες)
 ☑ Ο **βασιλιάς** ή η **βασιλίσσα** κυβερνούν μία χώρα που έχουν πάρει από τους γονείς τους.
 ◆ Η χώρα αυτή είναι το **βασιλείο** τους. Η **βασιλική** οικογένεια μένει σ' ένα μεγάλο παλάτι.
🎵 βα-σι-λιάς *✍* 'τα παραμύθια'

βαστώ και **βαστάω, βασπέμαι** ρήμα (βάσταξα, θα βαστάξω)
 ☑ Όταν **βαστάς** κάτι, το έχεις στα χέρια σου, το κρατάς. *✍* Η Αθηνά **βαστούσε** το παλτό του Κώστα όσο αυτός έδενε τα παπούτσια του.

○ κρατώ ● αφήνω
 ✓ Όταν κάτι **βαστάει**, είναι γερό, στερεό. ✍️ «Γιάννη, δε θα **βαστάξει** ο πίνακας στον τοίχο. Το καρφί που έβαλες είναι πολύ μικρό» είπε η κυρία **Μαργαρίτα**. ○ κρατώ, αντέχω
 🎵 βα-στώ

βάτραχος [ο] ουσιαστικό (βάτραχοι)
 ✓ Ο **βάτραχος** είναι ένα μικρό ζώο με λείο πράσινο δέρμα. Πίσω έχει δύο μεγάλα πόδια που μοιάζουν με **βατραχοπέδιλα** και μπροστά δύο πιο μικρά. Προχωράει πηδώντας και κολυμπώντας και μπορεί να ζήσει μέσα κι έξω από το νερό. Όταν ο **βάτραχος** θέλει να φωνάξει, κάνει κουάξ κουάξ. ✦ **βατραχοπέδιλο**
 🎵 βά-τρα-χος

βαφτίζω, βαφτίζομαι ρήμα (βάφτιση, θα βαφτίσω)
 ✓ Όταν ο παπάς **βαφτίζει** ένα παιδί στην εκκλησία, το βουτάει στο νερό με τη βοήθεια του νονού και του δίνει ένα όνομα. ✍️ *Η θεία Κατερίνα και ο θεός Σταμάτης θα **βαφτίσουν** το μωρό τους Δημήτρη.*
 ✓ Όταν **βαφτίζεις** κάτι ή κάποιον του δίνεις ένα όνομα. ✍️ *Η Αθηνά **βάφτισε** τη γάτα της Ροζαλία, γιατί η γούνα της είναι ροζ.* ✦ *Η θεία Κατερίνα κάλεσε πολύ κόσμο στα **βαφτίσια** του γιου της.* 🎵 βα-φτί-ζω

βαφτίσια [τα] ουσιαστικό
 → βαφτίζω

βάφω, βάφομαι ρήμα (έβαψα, θα βάψω)
 ✓ Όταν **βάφεις** κάτι, το χρωματίζεις, του βάζεις χρώμα. ✍️ «Φέτος το καλοκαίρι θα **βάψουμε** το σπίτι άσπρο» είπε η κυρία **Μαργαρίτα**.
 ✓ Όταν μία γυναίκα **βάφεται**, βάζει μακιγιάζ στο πρόσωπό της, στα μάτια, στα χείλια και στα μάγουλά της.
 ✓ Λέμε ότι τα **βάφεις** μαύρα, όταν είσαι πολύ στενοχωρημένος.
 ✦ «*Το **βάψιμο** του σπιτιού θα πάρει καιρό να τελειώσει*» είπε η **Μαργαρίτα** στην **Αθηνά**. 🎵 βά-φω

βγάζω ρήμα (έβγαλα, θα βγάλω)
 ✓ Όταν **βγάζεις** κάτι, το βάζεις έξω από εκεί που ήταν. ✍️ *Ο θεός **Τάκης** είχε ταξίδι. **Έβγαλε** τα ρούχα του από την ντουλάπα και τα έβαλε στη **βαλίτσα** του.* ● **βάζω**
 ✓ Όταν **βγάζεις** κάτι στο σώμα σου, αποκτάς κάτι πάνω σου που δεν το είχες πριν. ✍️ *Η **Αθηνά** **έβγαλε** ένα **σπυράκι** στο μάγουλο.*
 ✓ Όταν **βγάζεις** τα ρούχα σου, ξεντύνεσαι. ○ ξεντύνομαι, γδύνομαι
 ● **βάζω, φοράω, ντύνομαι**
 ✓ Λέμε ότι **βγάζεις** κάτι από το μυαλό σου, όταν το φαντάζεσαι χωρίς να έχει συμβεί πραγματικά.
 🎵 βγά-ζω

βγαίνω ρήμα (βγήκα, θα βγω)
 ✓ Όταν **βγαίνεις** από κάπου,

Πώς θα ονομάσουν το μωρό της θείας Κατερίνας; Ψάξε στις λέξεις **βαφτίζω, μπέμπης**

Γιατί η Αθηνά βάφτισε τη γάτα της Ροζαλία; Ψάξε στις λέξεις **βαφτίζω, ροζ**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πηγαίνεις έξω από εκεί που ήσουν.

✍ *Όταν η Αθηνά βγήκε από το σπίτι για να πάει στο σχολείο, είχε πια ξεημερώσει.* ● μπαίνω

✓ Όταν **βγαίνεις** έξω, φεύγεις από το σπίτι και πηγαίνεις κάπου να διασκεδάσεις. ✍ *Οι γονείς του Κώστα βγαίνουν έξω κάθε Σάββατο.*

✓ Λέμε ότι **βγαίνει** ο ήλιος, όταν εμφανίζεται στον ουρανό και γίνεται μέρα ή όταν φεύγουν τα σύννεφα που τον έκρυβαν. ● κρύβομαι

✓ Όταν **βγαίνεις** πρώτος σε κάτι, είσαι ο καλύτερος απ' όλους σ' αυτό. ✍ *Η Αλίκη βγήκε πρώτη στο τρέξιμο.* ○ νικώ ● χάνω
♫ βγαί-νω

βέβαιος, βέβαιη, βέβαιο επίθετο (βέβαιοι, βέβαιες, βέβαιο)

☑ Όταν κάποιος είναι **βέβαιος** πως κάτι θα γίνει, το ξέρει πολύ καλά, το πιστεύει. ✍ *Ο Κώστας είναι βέβαιος πως η ομάδα του θα νικήσει στο ποδόσφαιρο.*

✓ Λέει **μάλιστα** πως το πρωτάθλημα το έχουν **βέβαιο**. Το έχουν σίγουρο.
○ σίγουρος ◆ «*Θα μπορέσεις να έρθεις στο πάρτι μου το Σάββατο;*» ρώτησε η Αθηνά τον Ίγκλι. «*Και βέβαια θα έρθω!*» απάντησε εκείνος.
♫ βέ-βαιο-ς

βελάζω ρήμα (βελάξα, θα βελάξω)

☑ Ένα πρόβατο ή μία κατσίκα **βελάζουν**, κάνουν μπεεε-μπεεεε, φωνάζουν δηλαδή με το δικό τους τρόπο. ♫ βε-λά-ζω

βελανίδι [το] ουσιαστικό (βελανίδα)

☑ Το **βελανίδι** είναι μικρό, έχει καφέ σκληρή φλούδα κι είναι η αγαπημένη τροφή των σκίουρων. ◆ Είναι ο

καρπός ενός δέντρου, της **βελανιδιάς**. Το ξύλο της **βελανιδιάς** είναι σκληρό, γι' αυτό το χρησιμοποιούμε για να φτιάξουμε έπιπλα και πατώματα.

♫ βε-λα-νί-δι

βελόνα [η] ουσιαστικό (βελόνες)

☑ Η **βελόνα** που χρησιμοποιούμε για το ράψιμο ή το κέντημα έχει μία μικρή τρύπα για να περνάμε την κλωστή. Η μύτη της τρυπάει, γι' αυτό προσέχουμε να μην τρυπηθούμε.

✓ Υπάρχουν και μεγάλες **βελόνες** χωρίς τρύπα, οι **βελόνες** για το πλέξιμο. ◆ *Η θεία Κατερίνα πήρε κλωστή και βελόνα και με δύο τρεις βελονιές έραψε το σκισμένο τραπεζομάντιλο.* ♫ βε-λό-να

βελονιά [η] ουσιαστικό (βελονιές)

→ βελόνα

βέλος [το] ουσιαστικό (βέλη)

☑ Το **βέλος** είναι ένα όπλο που χρησιμοποιούσαν παλιότερα οι Ινδιάνοι στις μάχες. Το **βέλος** είναι ξύλινο, λεπτό κι έχει μία μύτη στην άκρη που τρυπάει. Για να το πετάξει κανείς μακριά, χρειάζεται ένα τόξο.

✓ Το **βέλος** είναι ένα ζωγραφισμένο σημάδι που μας δείχνει προς τα πού να πάμε. ♫ βέ-λος

Δες κέντρο, κατεύθυνση

βελούδο [το] ουσιαστικό (βελούδα)

☑ Το **βελούδο** είναι ένα ακριβό ύφασμα με πολύ μαλακό και γυαλιστερό χνούδι. Με το **βελούδο** φτιάχνουμε ρούχα, τραπεζομάντιλα και ντύνουμε καναπέδες και πολυθρόνες. 🎵 βε-λού-δο

βενζίνη [η] ουσιαστικό (βενζίνες)

→ αυτοκίνητο, ντεπόζιτο

βεράντα [η] ουσιαστικό (βεράντες)

☑ Η **βεράντα** είναι ο εξωτερικός χώρος μπροστά ή πίσω από ένα διαμέρισμα που βρίσκεται σε κάποιον όροφο πολυκατοικίας. Καθόμαστε έξω στη **βεράντα**, όταν έχει καλό καιρό. Είναι σαν μεγάλο μπαλκόνι. 🎵 βε-ρά-ντα

βέργα [η] ουσιαστικό (βέργες)

☑ Μία **βέργα** είναι ένα μακρύ και λεπτό κλαδί που του έχουμε βγάλει τα φύλλα. **Βέργα** λέμε και κάθε λεπτό ραβδί από ξύλο, μέταλλο ή πλαστικό. ○ βίτσα, ραβδί 🎵 βέρ-γα

βερίκοκο [το] ουσιαστικό (βερίκοκα)

☑ Το **βερίκοκο** είναι ένα φρούτο που τρώμε στην αρχή της άνοιξης. Είναι μικρό, στρογγυλό, σχεδόν πορτοκαλί κι έχει ένα μεγάλο κουκούτσι.
♦ Το δέντρο που κάνει βερίκοκα το λέμε **βερικοκιά**.
🎵 βε-ρί-κο-κο

βερνίκι [το] ουσιαστικό (βερνίκια)

☑ Με το **βερνίκι** βάφουμε ή γυαλίζουμε τα παπούτσια μας. Είναι υγρό και μυρίζει πολύ. Υπάρχουν και **βερνίκια** για να βάφουμε ή να γυαλίζουμε τα νύχια μας, τα έπιπλα ή ένα ξύλινο πάτωμα. 🎵 βερ-νί-κι

βήμα [το] ουσιαστικό (βήματα)

☑ Κάνεις ένα **βήμα**, όταν βάζεις το ένα πόδι μπροστά από το άλλο για να περπατήσεις. 🖋️ Ο Κώστας έκανε δύο τρία **βήματα** με κόπο. Είχε χτυπήσει το πόδι του και δεν μπορούσε να προχωρήσει άλλο.

✓ Τα **βήματα** ενός χορού είναι οι κινήσεις που κάνει με τα πόδια του ο χορευτής για να χορέψει. 🖋️ Στο σχολείο η Αλίκη έμαθε τα **βήματα** του καλαματιανού. ♦ Η Αθηνά **βημάτιζε** πάνω κάτω στο δωμάτιό της και προσπαθούσε να σκεφτεί πού πήγε η Ροζαλία. 🎵 βή-μα

βηματίζω ρήμα (βημάπισα, θα βηματίσω) → βήμα**βήχας** [ο] ουσιαστικό → βήχω**βήχω** ρήμα (έβηξα, θα βήξω)

☑ Όταν κάτι σ' ενοχλεί στο λαιμό ή όταν πονάει ο λαιμός σου, **βήχεις**, δηλαδή βγάζεις από το στόμα αέρα κάνοντας θόρυβο. 🖋️ Η Αθηνά **βήχει** πολύ και έχει πυρετό. ♦ Ο **βήχας** της δε λέει να σταματήσει. 🎵 βή-χω

βία [η] ουσιαστικό

☑ Η **βία** είναι η δύναμη που μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει για να κάνει κακό σε κάποιον άλλον ή για να τον αναγκάσει να κάνει κάτι που δε θέλει. 🖋️ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα οι κλέφτες πήραν την τσάντα μίας γυναίκας με τη **βία**.
○ ζόρι ♦ **βιάζομαι** 🎵 βί-α

βιάζομαι ρήμα (βιάστηκα, θα βιαστώ)

☑ Όταν **βιάζεσαι**, προσπαθείς να κάνεις κάτι πιο γρήγορα, γιατί δεν έχεις πολύ χρόνο. Το κάνεις με

βιασύνη. Είσαι βιαστικός.

✍️ «**Βιαστείτε** να τελειώσετε το πρωινό σας, θ' αργήσετε στο σχολείο» είπε η κυρία **Μαργαρίτα**.

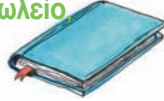
- αργώ
- ◇ βιασύνη, βιαστικός
- ♪ βιά-ζο-μαι

βιαστικός, βιαστική, βιαστικό επίθετο
(βιαστικοί, βιαστικές, βιαστικά)
→ βιάζομαι

βιβλίο [το] ουσιαστικό (βιβλία)

☑️ Το **βιβλίο** είναι πολλά φύλλα χαρτιού πιασμένα μεταξύ τους. Κάθε **βιβλίο** έχει ένα εξώφυλλο με τον τίτλο του βιβλίου και τ' όνομα του συγγραφέα. Για να το διαβάσουμε, γυρίζουμε τα φύλλα του.

- ◇ βιβλιοθήκη, βιβλιοπωλείο, βιβλιοπώλης
- ♪ βι-βλί-ο

βιβλιοθήκη [η] ουσιαστικό
(βιβλιοθήκες)

☑️ Η **βιβλιοθήκη** είναι ένα έπιπλο όπου βάζουμε βιβλία.
✓ Η **βιβλιοθήκη** είναι ο χώρος που έχει πολλά βιβλία και τραπέζια με καρέκλες γι' αυτούς που θέλουν να τα διαβάσουν. ✍️ *Η δασκάλα είπε στα παιδιά πως αν θέλουν, μπορούν να δανειστούν βιβλία από τη βιβλιοθήκη του σχολείου.* ◇ βιβλίο, βιβλιοπωλείο, βιβλιοπώλης ♫ βι-βλι-ο-θή-κη

βιβλιοπωλείο [το] ουσιαστικό
(βιβλιοπωλεία)

☑️ Ο βιβλιοπώλης πουλάει βιβλία στο μαγαζί του, το **βιβλιοπωλείο**.

- ◇ βιβλίο, βιβλιοθήκη
- ♪ βι-βλι-ο-πω-λεί-ο

βίδα [η] ουσιαστικό (βίδες)

☑️ Η **βίδα** μοιάζει με καρφί. Για να μπει μέσα στο ξύλο ή στον τοίχο, δεν τη χτυπάμε με σφυρί αλλά τη γυρίζουμε με κατσαβίδι.

◇ Όταν **βιδώνεις** κάτι, το στερεώνεις με βίδες χρησιμοποιώντας ένα κατσαβίδι. Η κυρία **Μαργαρίτα βιδώσε** ένα ράφι στον τοίχο της κουζίνας.

- ξεβιδώνω
- ♪ βί-δα

βιδώνω ρήμα (βιδώσα, θα βιδώσω)
→ βίδα

βίντεο [το] ουσιαστικό

☑️ Ο κύριος **Γιάννης** γράφει στο **βίντεο** ή στο **ντιβιντί** τα κινούμενα σχέδια που παίζει η τηλεόραση και τα παιδιά τα βλέπουν την Κυριακή που δεν έχουν σχολείο. ♫ βί-ντε-ο

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό. Δες ντιβιντί

βιολί [το] ουσιαστικό (βιολιά)

☑️ Το **βιολί** είναι ένα ξύλινο μουσικό όργανο με τέσσερις χορδές. Για να παίξουμε **βιολί**, το στηρίζουμε ανάμεσα στον ώμο και το σαγόνι μας. Ο ήχος βγαίνει με τη βοήθεια του **δοξαριού** που περνάει απαλά πάνω από τις χορδές. ♫ βιο-λί
✍️ 'τα μουσικά όργανα'

βιομηχανία [η] ουσιαστικό
(βιομηχανίες)

☑️ **Βιομηχανία** είναι το σύνολο των εργοστασίων που παράγουν διάφορα πράγματα.

✓ **Βιομηχανία** λέμε και το εργοστάσιο. ✍️ *Ο θεός του Νίκου είναι εργάτης σε βιομηχανία*

αυτοκινήτων στη Γερμανία.

♦ Η Γερμανία είναι **βιομηχανική** χώρα, γιατί έχει πολλά εργοστάσια.

♫ βι-ο-μη-χα-νί-α

βιτρίνα [η] ουσιαστικό (βιτρίνες)

✔ Η **βιτρίνα** είναι το μεγάλο τζάμι στο μπροστινό μέρος ενός μαγαζιού. Εκεί βλέπεις τα πράγματα που πουλιούνται μέσα στο μαγαζί.

✍ Η Αθηνά και η μαμά της βγήκαν για να χαζέψουν τις **βιτρίνες** στα μαγαζιά.

♫ βι-τρί-να

βλαβερός, **βλαβερή**, **βλαβερό** επίθετο (βλαβεροί, βλαβερές, βλαβερά)

→ βλάπτω

βλάβη [η] ουσιαστικό (βλάβες)

✔ Όταν ένα μηχάνημα δε λειτουργεί καλά, έχει κάποια **βλάβη**. Για να λειτουργήσει καλά, πρέπει να τη διορθώσουμε. ✍ Ο Κώστας δεν

μπορούσε να δει κινούμενα σχέδια, γιατί η τηλεόραση είχε πάθει **βλάβη**.

♦ «Το πολύ κρύο είναι **βλαβερό** για τον Πιτσικόκο» είπε η κυρία Μαργαρίτα. «Τον **βλάπτει**, του κάνει κακό και δεν μπορεί να κελαηδήσει». Γι' αυτό, το χειμώνα ο Κώστας τον παίρνει στο δωμάτιό του. ♫ βλά-βη

βλάκας [ο] ουσιαστικό (βλάκες)

✔ Όταν κάποιος είναι **βλάκας**, δεν είναι αρκετά έξυπνος και δυσκολεύεται να καταλάβει κάποια πράγματα. ○ ηλίθιος, ανόητος

● έξυπνος ♦ Όταν κάποιος είναι βλάκας, λέει ή κάνει συνέχεια **βλακείες**. ♫ βλά-κας

βλακεία [η] ουσιαστικό (βλακείες)

→ βλάκας

βλάπτω, **βλάπτομαι** ρήμα (έβλαψα, θα βλάψω) → βλάβη

βλέμμα [το] ουσιαστικό (βλέμματα)
→ βλέπω

βλέπω, **βλέπομαι** ρήμα (είδα, θα δω)

✔ Όταν **βλέπεις** κάτι ή κάποιον, χρησιμοποιείς τα μάτια σου για να καταλάβεις τι ή ποιος είναι.

✍ «**Βλέπεις** το περίπτερο εκείνο;» είπε η Αθηνά στην Ελένη. «Εκεί δίπλα μένει ο Νίκος».

✓ Όταν **βλέπεις** τηλεόραση, παρακολουθείς κάτι στην τηλεόραση.
✓ Αύριο ο Κώστας θα **δει** τους συμμαθητές του στο σχολείο. Θα τους συναντήσει. ♦ Το **βλέμμα** της

Αθηνάς έπεσε πάνω σε κάτι που έλαμπε στη μέση του δρόμου. Ήταν ένα χρυσό δαχτυλίδι που κάποιος πρέπει να έχασε. ○ ματιά ♫ βλέ-πω

βλεφαρίδα [η] ουσιαστικό (βλεφαρίδες)

✔ Οι **βλεφαρίδες** είναι οι μικρές σκληρές τρίχες που έχουμε γύρω από τα βλέφαρά μας.

♦ **βλέφαρο** ♫ βλε-φα-ρί-δα
✍ 'το σώμα μας'

βλέφαρο [το] ουσιαστικό (βλέφαρα)

✔ Τα **βλέφαρα** είναι το δέρμα που καλύπτει τα μάτια μας. Γύρω από τα **βλέφαρα** φυτρώνουν οι βλεφαρίδες.

✍ Τα **βλέφαρα** της Αθηνάς έκλειναν σιγά σιγά από τη νύστα.

♦ **βλεφαρίδα**, **βλέμμα**, **βλέπω**
♫ βλέ-φα-ρο ✍ 'το σώμα μας'

βογκώ και **βογκάω** ρήμα (βόγκηξα, θα βογκήξω)

✔ Όταν **βογκάς**, φωνάζεις από πόνο.
✍ Η Αθηνά **βόγκηξε** από τον πόνο,

όταν ο Κώστας τής τράβηξε τα μαλλιά.

- φωνάζω, ουρλιάζω
- ♪ βο-γκώ

βόδι [το] ουσιαστικό (βόδια)

- ☑ Το **βόδι** είναι το αρσενικό της αγελάδας που δεν μπορεί να κάνει μικρά. Τρώμε το κρέας του. Παλιότερα το χρησιμοποιούσαν οι γεωργοί για να οργώνουν τη γη.
- ✓ **Βόδι** λέμε και κάποιον που είναι χοντρός ή ανόητος. **◇ Το βοδινό είναι το κρέας του βοδιού ή της αγελάδας.** ♪ βό-δι

βοδινό [το] ουσιαστικό → βόδι

βοήθεια [η] ουσιαστικό (βοήθειες)

- ☑ Όταν ζητάς **βοήθεια** από κάποιον, τον έχεις ανάγκη, γιατί δεν τα καταφέρνεις μόνος σου σε κάτι.
- ✍ *Η Αθηνά ζήτησε τη βοήθεια του Κώστα για να βρει τη Ροζαλία.*
- ✓ Όταν φωνάζεις «**βοήθεια**», χρειάζεσαι γρήγορα κάποιον, γιατί κινδυνεύεις από κάτι.
- ✓ Φωνάζουμε τις πρώτες **βοήθειες**, όταν κάποιος πρέπει να πάει γρήγορα στο νοσοκομείο.
- ◇ Όταν **βοηθάς** κάποιον, κάνεις κάτι χρήσιμο γι' αυτόν.
- ♪ βο-ή-θει-α

βοηθώ και **βοηθάω, βοηθιέμαι** ρήμα (βοήθησα, θα βοηθήσω) → βοήθεια

βολίδα [η] ουσιαστικό (βολίδες)

- ☑ Όταν κάποιος ή κάτι τρέχει σαν **βολίδα**, τρέχει πάρα πολύ γρήγορα.

Από ποιον ζήτησε η Αθηνά βοήθεια για να βρει τη Ροζαλία; Ψάξε στη λέξη *βοήθεια*

✍ Ένα αυτοκίνητο πέρασε σαν **βολίδα** μπροστά από τον Κώστα και το Νίκο και παραλίγο να τους χτυπήσει. ♪ βο-λί-δα

βολικός, βολική, βολικό επίθετο (βολικοί, βολικές, βολικά)

- ☑ Τα καθίσματα του καινούριου αυτοκινήτου του κυρίου Γιάννη είναι πολύ **βολικά**. Είναι άνετα και τον κάνουν να νιώθει ευχάριστα.
- αναπαικτικός ● άβολος
- ♪ βο-λι-κός

βόλτα [η] ουσιαστικό (βόλτες)

- ☑ Όταν κάνεις **βόλτα**, βγαίνεις από το σπίτι σου και περπατάς μόνος σου ή με φίλους. ♪ βόλ-τα

βόμβα [η] ουσιαστικό (βόμβες)

- ☑ Η **βόμβα** είναι ένα τρομερό όπλο που, όπου πέσει, καταστρέφει τα πάντα και σκοτώνει πολλούς ανθρώπους. **◇ Όταν τα αεροπλάνα βομβαρδίζουν** έναν τόπο, ρίχνουν **βόμβες για να τον καταστρέψουν και να σκοτώσουν τους κατοίκους του.**
- ♪ βόμ-βα

βομβαρδίζω, βομβαρδίζομαι ρήμα (βομβάρδισα, θα βομβαρδίσω) → βόμβα

βόρειος, βόρεια, βόρειο επίθετο (βόρειοι, βόρειες, βόρεια)
→ βοριάς, βορράς

βοριάς [ο] ουσιαστικό (βοριάδες)

- ☑ Ο **βοριάς** είναι ο άνεμος που

έρχεται από το βορρά. Είναι **βόρειος** κρύος άνεμος. ● νοτιάς
 ◇ **βορράς, βόρειος** ♪ βο-ριάς

βορράς [ο] ουσιαστικό

☑ Ο **βορράς** είναι εκεί που δείχνει η πυξίδα. Βρίσκεται αριστερά μας, όταν κοιτάμε την ανατολή. Ο ήλιος βγαίνει στην ανατολή και κρύβεται στη δύση. Ο νότος έχει όλη την ημέρα ήλιο, ενώ ο **βορράς** είναι η πιο σκοτεινή και κρύα μεριά. ● νότος ◇ **Στη Βόρεια Ελλάδα κάνει πιο πολύ κρύο απ' ό,τι στη Νότια.** ♪ βορ-ράς

βοσκός [ο] ουσιαστικό (βοσκοί)

☑ Ο **βοσκός** είναι αυτός που φυλάει τα πρόβατα και τις γίδες, όταν βόσκουν. Για βοηθό του έχει ένα σκύλο. Μαζί οδηγούν τα ζώα στομαντρί. ◇ **βόσκω** ♪ βο-σκός

βόσκω ρήμα (βόσκησα, θα βοσκήσω)

☑ Όταν τα ζώα **βόσκουν**, είναι ελεύθερα σ' ένα μέρος με πολύ χορτάρι και τρώνε. ◇ **βοσκός** ♪ βό-σκω

βότανο [το] ουσιαστικό (βότανα)

☑ Τα **βότανα** είναι φυτά που θεραπεύουν διάφορες αρρώστιες. Στα παραμύθια υπάρχουν και **βότανα** που τα χρησιμοποιούν οι μάγοι και οι μάγισσες για να μαγέψουν κάποιον.
 ♪ βό-τα-νο

-Λέμε και **βοτάνι**.

βότσαλο [το] ουσιαστικό (βότσαλα)

☑ Τα **βότσαλα** είναι οι μικρές λείες πέτρες που βρίσκουμε στις παραλίες.
 ♪ βό-τσα-λο

βουβός, βουβή, βουβό επίθετο (βουβοί, βουβές, βουβά)

☑ Όταν κάποιος είναι **βουβός**, δεν μπορεί να μιλήσει. Όταν κάποιος μένει **βουβός**, δεν μπορεί να μιλήσει, γιατί κάτι τον τρόμαξε. ♪ βου-βός

βουίζω ρήμα (βουίξα, θα βουίξω)

☑ Ο κύριος **Μιχάλης** δεν κοιμήθηκε όλη νύχτα, γιατί ένα κουνούπι **βουίζει** μέσα στο αυτί του. Έκανε συνέχεια ένα μικρό αλλά ενοχλητικό θόρυβο.
 ♪ βου-ί-ζω

βουλιάζω ρήμα (βούλιαξα, θα βουλιάξω)

☑ Όταν κάτι **βουλιάζει**, χάνεται σιγά σιγά μέσα στο νερό και πηγαίνει στο βυθό. ✍ *Η βάρκα του θείου Τάκη έπεσε στα βράχια, τρύπησε και **βούλιαξε**.* ○ βυθίζομαι
 ✓ Όταν **βουλιάζεις** κάτι, το κάνεις να μπει κάτω από το νερό.
 ✍ *Τα κύματα ήταν τεράστια και απειλούσαν να **βουλιάξουν** τη βάρκα του θείου Τάκη.* ○ βυθίζω
 ✓ Η στέγη **βούλιαξε** από το βάρος του χιονιού. ♪ βου-λιά-ζω

βουλώνω ρήμα (βούλωσα, θα βουλώσω)

☑ Όταν κάτι **βουλώνει**, κλείνει και δεν περνάει πια τίποτα από μέσα του.

✍ Η μαμά της Αθηνάς φώναξε τον υδραυλικό, γιατί **βούλωσε** ο νεροχύτης.

✓ Όταν **βουλώνεις** κάτι, το κλείνεις καλά για να μην περνάει τίποτα από μέσα του. ✍ Ο Κώστας **βούλωσε τ'** αυτιά του με τα χέρια για να μην ακούει τις βροντές. 🎵 βου-λώ-νω

βουνό [το] ουσιαστικό (βουνά)

☑ Το **βουνό** είναι ένα πολύ ψηλό κι ανηφορικό μέρος που για να τ' ανέβει κανείς θέλει πολύ χρόνο. Έχει πλαγιές και πάνω πάνω την κορυφή. 🎵 βου-νό **Δες κορυφή**

βούρτσα [η] ουσιαστικό (βούρτσες)

☑ Με τη **βούρτσα** χτενίζουμε τα μαλλιά μας.
✓ Με τη **βούρτσα** για τα δόντια πλένουμε τα δόντια μας.
○ οδοντόβουρτσα
✓ Με τη **βούρτσα** για τα παπούτσια καθαρίζουμε τα παπούτσια μας.
◆ «Κώστα, δε θα βγεις έξω, αν δε **βουρτσίσεις** τα παπούτσια σου, δε βλέπεις πως είναι μέσα στη σκόνη;»
είπε η κυρία Μαργαρίτα.
🎵 βούρ-τσα

βουρτσίζω, βουρτσίζομαι ρήμα (βούρτσια, θα βουρτσίσω) → βούρτσα

βουτιά [η] ουσιαστικό (βουτιές)
→ βουτώ

βούτυρο [το] ουσιαστικό (βούτυρα)

☑ Το **βούτυρο** γίνεται από το γάλα της αγελάδας, του πρόβατου ή της κατσίκας κι έχει πολύ λίπος. Με το βούτυρο αλείφουμε το ψωμί μας ή φτιάχνουμε γλυκά. 🎵 βού-τυ-ρο

βουτώ και βουτάω, βουτιέμαι ρήμα (βουτήξα, θα βουτήξω)

☑ Όταν **βουτάς**, πέφτεις με δύναμη στο νερό. ✍ «Ακόμα να **βουτήξεις** στη θάλασσα, Αθηνά;» είπε ο Κώστας.

✓ Όταν **βουτάς** κάτι ή κάποιον στο νερό, τον σπρώχνεις κάτω από το νερό. ✍ Ο Κώστας **βουτήξε** μία κούκλα της Αθηνάς στο νερό για να την πλύνει αλλά η Αθηνά θύμωσε.

○ βυθίζω ◆ Όταν κάνεις **βουτιά**, πέφτεις με δύναμη μέσα στο νερό της θάλασσας ή πέφτεις κάπου από ψηλά.

μακροβούτι

🎵 βου-τώ

βραβείο [το] ουσιαστικό (βραβεία)

☑ Το **βραβείο** είναι κάτι πολύτιμο που κερδίζει κάποιος, γιατί ήταν ο καλύτερος απ' όλους σε κάτι.
🎵 βρα-βεί-ο

βραδιά [η] ουσιαστικό (βραδιές)
→ βράδου

βράδου [το] ουσιαστικό (βράδια)

☑ Το **βράδου** αρχίζει από τη δύση του ήλιου και τελειώνει τα μεσάνυχτα.

● πρωί ◆ Χθες ο κύριος Γιάννης δεν έφαγε **βραδινό** στο σπίτι. ● πρωινό
Ούτε είδε το **βραδινό** δελτίο ειδήσεων. ● πρωινός Έβαλε το **βραδινό** του κοστούμι και πήγε σ' ένα πολύ καλό εστιατόριο με τους **συναδέλφους** του. ○ καλός, επίσημος ● πρόχειρος, καθημερινός

Πέρασε μία πολύ όμορφη βραδιά.

♫ βρά-δυ ✎ 'η διάρκεια της μέρας'

βράζω ρήμα (έβρασα, θα βράσω)

☑ Όταν το νερό **βράζει**, είναι καυτό και βγάζει φουσκάλες και ατμούς. Όταν **βράζει** το γάλα μέσα σε μία κατσαρόλα, μπορεί να φουσκώσει και να ξεχειλίσει.

✓ Όταν **βράζεις** μακαρόνια ή κάτι άλλο, τα μαγειρεύεις στην κατσαρόλα.

✓ Λέμε ότι **βράζεις** από το θυμό σου, όταν είσαι πολύ θυμωμένος.

◇ Όταν κάτι βράζει, γίνεται **βραστό**.

♫ βρά-ζω

βρακί [το] ουσιαστικό (βρακιά)

☑ Φοράς το **βρακί** κάτω από το παντελόνι ή τη φούστα σου. Είναι το εσώρουχο που μπαίνει γύρω από τη λεκάνη σου. ♫ βρα-κί

βραχιόλι [το] ουσιαστικό (βραχιόλια)

☑ Το **βραχιόλι** είναι το κόσμημα που φοράμε στο χέρι μας. Μπορεί να είναι ασημένιο, χρυσό ή ψεύτικο. ♫ βρα-χιό-λι Δες κόσμημα

βραχνιάζω ρήμα (βράχνιασα, θα βραχνιάσω) → βραχνός

βραχνός, βραχνή, βραχνό επίθετο (βραχνοί, βραχνές, βραχνά)

☑ Όταν είσαι **βραχνός**, η φωνή σου βγαίνει με δυσκολία, γιατί είσαι κρυωμένος ή φώναζες για πολλή ώρα. ◇ «Τι βραχνός που είσαι Κώστα! Πώς βράχνιασες έτσι; Πιες ζεστό γάλα, γιατί θα χάσεις τελείως τη φωνή σου, τόσο βραχνιασμένος που είσαι» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

♫ βρα-χνός

βράχος [ο] ουσιαστικό (βράχοι)

☑ Ο **βράχος** είναι μία πολύ μεγάλη πέτρα. Καμιά φορά ένας τόπος είναι γεμάτος **βράχια** και γι' αυτό δε φυτρώνει τίποτα. ♫ βρά-χος

- Στον πληθυντικό λέμε και τα **βράχια**.

βρέχω, βρέχομαι ρήμα (έβρεξα θα βρέξω)

☑ Όταν **βρέχεις** κάτι, το βάζεις μέσα στο νερό ή ρίχνεις πάνω του νερό.

✎ Η Αθηνά **έβρεξε** ένα πανί και καθάρισε το τραπέζι από τις μπιγιές.

✓ Όταν **βρέχει**, πέφτουν σταγόνες νερού από τον ουρανό. ◇ Η **βροχή** είναι οι σταγόνες νερού που πέφτουν από τα σύννεφα. Όταν ο καιρός είναι **βροχερός**, βρέχει συνέχεια ή πάει να βρέξει. ♫ βρέ-χω ✎ 'ο καιρός'

βρίζω, βρίζομαι ρήμα (έβρισα, θα βρίσω)

☑ Όταν **βρίζεις**, λες πολύ άσχημα λόγια σε κάποιον για να τον πληγώσεις. Λες **βρισίες**.

✎ «Δύο αυτοκίνητα τράκαραν μπροστά στο σπίτι μας και οι οδηγοί τους **βρίστηκαν** πολύ άσχημα» είπε ο κύριος Γιάννης.

◇ Έλεγαν συνέχεια **βρισίες**.

♫ βρί-ζω

βρισιά [η] ουσιαστικό (βρισιές)
→ βρίζω

βρίσκω, βρίσκομαι ρήμα (βρήκα, θα βρω)

☑ Όταν **βρίσκεις** κάτι, το ξαναβλέπεις, ενώ το είχες χάσει και το έψαχνες. ✍ *Η Αθηνά και ο Κώστας βρήκαν τη Ροζαλία στην αποθήκη.*

✓ Όταν **βρίσκεις** κάτι, βλέπεις κάτι που δεν έψαχνες αλλά που σ' ενδιαφέρει. ✍ *Ο Ίγκλι βρήκε στην αποθήκη ένα σωρό παιχνίδια που είχε, όταν ήταν μικρός.*

✓ Όταν λύνεις ένα πρόβλημα, **βρίσκεις** τη λύση του. ✍ *«Το βρήκα Αθηνά! Για να φτάσουμε τις καραμέλες στο τελευταίο ράφι, θα σπρώξουμε το τραπέζι κοντά και θ' ανέβεις επάνω»* είπε η Ελένη.

✓ Ο κύριος Γιάννης **βρίσκεται** πάλι στο Παρίσι για δουλειές.
🎵 βρί-σκω

βρομιά [η] ουσιαστικό (βρομιές)

☑ Η **βρομιά** είναι σημάδι από σκόνη, λάσπη ή λίπος πάνω σε κάτι ή σε κάποιον. ✍ *«Βγάλτε τα παπούτσια σας γρήγορα, φέρατε όλη τη βρομιά του δρόμου μέσα στο σπίτι!»* φώναξε η κυρία Μαργαρίτα.

● καθαριότητα ✦ Όταν κάτι είναι **βρόμικο**, είναι γεμάτο βρομιές.
○ λερωμένος ● καθαρός **βρομίζω**
🎵 βρο-μιά

βρομίζω ρήμα (βρόμισα, θα βρομίσω)

☑ Ο Κώστας **βρομίζει** πολύ τα ρούχα του, όταν παίζει ποδόσφαιρο. Τα ρούχα του γίνονται βρόμικα, γεμάτα βρομιές. ○ λερώνω

● καθαρίζω
✓ «Πώς **βρόμισαν** έτσι τα ρούχα σου,

Κώστα;» είπε η κυρία Μαργαρίτα. Πώς έγιναν τόσο βρόμικα; ○ λερώνομαι
● καθαρίζω ✦ **βρομιά, βρομιάω, βρόμικος** 🎵 βρο-μί-ζω

βρόμικος, βρόμικη, βρόμικο επίθετο (βρόμικοι, βρόμικες, βρόμικα)
→ βρομιά

βρομώ και βρομάω ρήμα (βρόμησα, θα βρομήσω)

☑ Όταν κάτι **βρομάει**, μυρίζει πολύ άσχημα και μας έρχεται να κλείσουμε τη μύτη μας.

✦ **βρομιά, βρομίζω, βρόμικος**
🎵 βρο-μώ

βροντή [η] ουσιαστικό (βροντές)
→ βροντώ

βροντώ και βροντάω (βρόνηξα, θα βρονήξω)

☑ Όταν **βροντάς** την πόρτα, τη χτυπάς με δύναμη και κάνει πολύ θόρυβο.

✓ Όταν **βροντάει**, ακούγονται βροντές. **Βροντές** είναι ο δυνατός θόρυβος που ακούμε μετά την αστραπή, όταν έρχεται καταιγίδα.
○ μπουμπουνίζει ✦ **βροντή**
🎵 βρο-ντώ

βροχερός, βροχερή, βροχερό επίθετο (βροχεροί, βροχερές, βροχερά)
→ βρέχω

βροχή [η] ουσιαστικό (βροχές)
→ βρέχω

βρύση [η] ουσιαστικό (βρύσες)

☑ Όταν ανοίγουμε τη **βρύση** της κουζίνας ή του μπάνιου, τρέχει νερό. Όταν κλείνουμε τη **βρύση**, σταματάει

το νερό να τρέχει.

✓ Το νερό της **βρύσης** είναι το νερό του σπιτιού, δεν το αγοράζουμε σε μπουκάλια. ♪ βρύ-ση

βυζαίνω ρήμα (βύζαξα, θα βυζάξω)

✓ Όταν ένα μωρό ή ένα μικρό ζώο **βυζαίνει**, ρουφάει γάλα από το στήθος της μητέρας του. ○ θηλάζω
 ✓ Όταν ένα μωρό **βυζαίνει** το δάχτυλό του, το βάζει στο στόμα του, γιατί πεινάει ή γιατί δε νιώθει καλά.
 ○ ρουφάω ♪ βυ-ζαί-νω

βυθίζω, βυθίζομαι ρήμα (βύθισα, θα βυθίσω)

✓ Όταν κάτι **βυθίζεται** στη θάλασσα, πηγαίνει στον πάτο.

✍ «Το πλοίο **βυθίστηκε** αλλά οι επιβάτες σώθηκαν» είπαν στις ειδήσεις. ○ βουλιάζω

✓ Όταν **βυθίζεσαι** στο νερό, μπαίνεις μέσα ολόκληρος και δε φαίνεσαι πια.

○ βουτάω ◇ *Ο Κώστας σκεφτόταν το πλοίο που χάθηκε. Ήταν **βυθισμένος** στις σκέψεις του. **βυθός, βύθιση, βύθισμα** ♪ βυ-θί-ζω*

βυθός [ο] ουσιαστικό (βυθοί)

✓ Ο **βυθός** είναι η γη κάτω από το νερό της θάλασσας, των ποταμών ή των λιμνών. ○ πάτος

● επιφάνεια ◇ **βυθίζω** ♪ βυ-θός

βυσσινής, βυσσινιά, βυσσινί επίθετο (βυσσινιοί, βυσσινιές, βυσσινιά)

→ βύσσινο

βύσσινο [το] ουσιαστικό (βύσσινια)

✓ Το **βύσσινο** είναι ένα φρούτο που μοιάζει με μικρό κεράσι, δεν τρώγεται όμως ωμό, γιατί είναι πολύ ξινό. Με το **βύσσινο** φτιάχνουμε γλυκό ή σιρόπι. ◇ *Το καινούριο φόρεμα της Αθηνάς είναι σκούρο κόκκινο, σχεδόν **βυσσινί**.* ♪ βύσ-σι-νο

Γ γ

γαβγίζω *ρήμα (γάβγισα, θα γαβγίσω)*

☑ Όταν ένας σκύλος **γαβγίζει**, κάνει γαβ γαβ. Είναι ο δικός του τρόπος να φωνάζει.

◊ Το **γάβγισμα** είναι η φωνή που βγάζει ένας σκύλος.

🎵 γα-βγί-ζω

γάιδαρος [ο] *ουσιαστικό (γάιδαροι)*

☑ Ο **γάιδαρος** είναι ένα μεγάλο ζώο με μεγάλα αυτιά. Μοιάζει με άλογο αλλά είναι πιο μικρός και το τρίχωμά του είναι σκούρο γκρι ή καφέ. Σε μερικά χωριά χρησιμοποιούν ακόμη το **γάιδαρο** για να μεταφέρουν βαριά πράγματα ή για να πάνε κάπου.

Όταν ο **γάιδαρος** φωνάζει, **γκαρίζει**.

🎵 γάι-δα-ρος

🖋️ 'το αγρόκτημα'

-Λέμε και το **γαϊδούρι**.

γάλα [το] *ουσιαστικό (γάλατα)*

☑ Όταν αρμέγουμε τις αγελάδες, τις κασίκες ή τα πρόβατα, παίρνουμε το **γάλα** τους που είναι άσπρο. Είναι νόστιμο και το πίνουμε για να έχουμε γερά κόκαλα και δόντια.

✓ Η Αθηνά έχει καστανά μαλλιά και δέρμα άσπρο σαν το **γάλα**.

Έχει πάρα πολύ άσπρο και καθαρό δέρμα.

✓ Λέμε ότι κάποιος έχει και του πουλιού το **γάλα**, όταν τα έχει όλα, ακόμα κι αυτά που τα βρίσκει κανείς πολύ δύσκολα.

🎵 γά-λα

γαλάζιος, γαλάζια, γαλάζιο *επίθετο (γαλάζιοι, γαλάζιες, γαλάζια)*

☑ Όταν κάτι είναι **γαλάζιο**, έχει ανοιχτό μπλε χρώμα, όπως ο ουρανός όταν δεν έχει σύννεφα.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το **γαλάζιο** είναι το αγαπημένο χρώμα του Κώστα.

◊ **γαλανός** 🎵 γα-λά-ζιος

🖋️ 'τα χρώματα'

γαλανός, γαλανή, γαλανό *επίθετο (γαλανοί, γαλανές, γαλανά)*

☑ Όταν κάποιος έχει **γαλανά** μάτια, τα μάτια του έχουν ανοιχτό μπλε χρώμα, όπως ο ουρανός που δεν έχει σύννεφα. ○ γαλάζιος ◊ **γαλάζιος**

🎵 γα-λα-νός

-Προσοχή! Λέμε **γαλανός** ή **γαλάζιος**

ουρανός, γαλανά ή **γαλάζια μάτια, γαλανή** ή **γαλάζια θάλασσα**. Για ένα ύφασμα, για ένα ρούχο ή για ένα χρώμα στη ζωγραφική λέμε μόνο **γαλάζιο**.

γαλοπούλα [η] *ουσιαστικό (γαλοπούλες)*

☑ Η **γαλοπούλα** είναι ένα μεγάλο πουλί με ψηλό κόκκινο λαιμό και μαύρα, άσπρα ή κόκκινα φτερά. Τρώμε το κρέας της που μοιάζει με το κρέας του κοτόπουλου.

🎵 γα-λο-πού-λα 🖋️ 'το αγρόκτημα'

γάμος [ο] *ουσιαστικό (γάμοι)*

☑ Όταν ένας άντρας και μία γυναίκα θέλουν να παντρευτούν, κάνουν **γάμο** στην εκκλησία ή στο δημαρχείο.

◊ **γαμπρός** 🎵 γά-μος